

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมือง ในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม*

BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR GOOD GOVERNANCE PROMOTION OF LOCAL ADMINISTRATORS IN SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

สมชาย ลำภู, อนุกุมิ โขวเกษม, สุมาลี บุญเรือง

Somchai Lamphoo, Anuphum Sowkasem, Sumalee Bunruang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: phramethiwacharaprachathorn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค 2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาล 3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 กลุ่ม คือ ผู้ปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน 25 รูปหรือคน ได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า 1. มีจุดแข็ง คือ มีการเผยแพร่ข้อมูลการใช้งานและผลการดำเนินงานในระดับท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และให้ความสำคัญในการดำเนินการที่เปิดเผยและโปร่งใส ร่วมมือกับกลุ่มสังคมอื่นๆ เพื่อร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น แต่มีจุดอ่อน คือ นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามขาดความรู้ในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ขาดความรู้ในการสร้างความพร้อมในการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือ ขาดงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง 2. องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม มี 6 ประการ คือ 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักการมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ 6. หลักความคุ้มค่า 3. การบูรณา

การหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล ของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ฉันทะ มีใจรัก ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามเต็มใจให้บริการประชาชนที่มารับบริการ วิริยะ พากเพียรทำ ปฏิบัติตามแผนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเคร่งครัด จิตตะ ติดตามตรวจสอบ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภา วิมังสา รอบคอบแก้ไข

คำสำคัญ: การบูรณาการ; หลักพุทธธรรม; ธรรมาภิบาล

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1. To study the general situation and challenges. 2. To examine the components of promoting ethical conduct. 3. To propose the integration of Buddha-dhamma to promote good governance. They were conducted by qualitative research, collected field data from key informants in five groups: local community leaders, relevant officials, community leaders, local wisdom or village monks, and local government administrators, purposefully selected, totaling 25 key informants. A semi-structured interview script was used. Data were also collected from 10 participants in focus group discussions and analyzed by content descriptive interpretation.

The research findings revealed: 1. Strengths: There was transparency in disseminating budget allocation and operational results at the local level, which allowed public participation in decision-making and emphasized openness and collaboration with other community groups to address local problems. However, local politicians in Samut Songkhram Province needed more continuous development knowledge, readiness in communication, cooperation, and continuous funding for local development. 2. Components for promoting good governance among local political leaders in Samut Songkhram Province included six principles: 1. rules of laws, 2. legal ethics, 3. transparency, 4. participation, 5. accountability, and 6. worthiness of value for money. 3. Buddha-dhamma Integration for promoting good governance among local political leaders in Samut Songkhram Province were: Chanda; aspiration, local political leaders in Samut Songkhram Province were willing to render services for people who came for services, Viriya; an effort to do,

strictly adhering to the local development plan, Citta; attention, follow-up, monitoring and checking the plan and reporting to the regional administrative council, Vimamsa; through roughly solving problems.

Keywords: Integration; Buddha-Dhamma Principles; Good Governance

บทนำ

ความสำคัญต่อตัวหน่วยงานภาครัฐและกระบวนการทำงาน โดยปัจจุบันได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับประยุกต์ใช้ในองค์การระดับโลก เพื่อสร้างความเชื่อถือทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชน ซึ่งส่งผลให้องค์การมีการปรับตัวเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ทั้งในเรื่องการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจนโยบาย กลยุทธ์ กิจกรรม และโครงสร้าง รวมถึงได้ส่งผลกระทบต่อการปรับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ในการทำงาน เช่น การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย เป็นต้น เพื่อผลิตและให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด ดังนั้น หลักธรรมาภิบาลจะส่งผลต่อการปรับกระบวนการทำงานเพื่อสร้างภาพลักษณ์ขององค์การให้มีความน่าเชื่อถือในระดับที่สูงขึ้นนั่นเอง และความสำคัญของประชาชนโดยหลักธรรมาภิบาลจะช่วยให้ประชาชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ หลักธรรมาภิบาลยังกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมการแก้ไขปัญหาของตนเอง อันนำมาสู่ความเข้มแข็งของภาคประชาชนในอนาคต

กล่าวโดยสรุป ก็จะทำให้เห็นว่าหลักการทั้งหลายล้วนมีจุดมุ่งหมายที่จะรักษา “ความสมดุล” ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และธรรมาภิบาล ล้วนเป็นจุดมุ่งหมายที่จะรักษาความสมดุลใน มิติต่าง ๆ ไว้ เช่น หลักคุณธรรมก็คือการรักษาสมดุลระหว่างตนเองกับผู้อื่น คือไม่เบียดเบียน ผู้อื่นหรือตัวเองจนเดือดร้อน ซึ่งการที่มีความโปร่งใส เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ตรวจสอบ ก็เพื่อมุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เห็นถึงความสมดุลดังกล่าวว่าอยู่ในวิสัยที่ยอมรับได้ ส่วนหลักความรับผิดชอบ ก็ต้องสมดุลกับเสรีภาพที่เป็นสิ่งสำคัญของทุกคน และหลักความคุ้มค่า ก็ต้องสมดุลกับหลักอื่น ๆ เช่น บางครั้งองค์การอาจมุ่งความคุ้มค่าจนละเลยเรื่องความเป็นธรรมหรือโปร่งใส หรือบางครั้งที่หน่วยงานโปร่งใสมากจนคู่แข่งชั้นล่วงรู้ความลับที่สำคัญในการประกอบกิจการ ความสมดุล หรือ ธรรม จึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของธรรมาภิบาล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล ของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น

จังหวัดสมุทรสงคราม องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม และนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล ของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล ของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 กลุ่ม คือ นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน 25 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ 2 ประเภท ดังนี้ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าวข้างต้น 2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง จากการร่วมพูดคุยกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบ

สนทนากลุ่มเฉพาะที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผล โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะดังกล่าวข้างต้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ทั้งที่เป็นทางการโดยใช้ประเด็นคำถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทกำหนดทิศทางสนทนาร่วมกับผู้สัมภาษณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำความเข้าใจประเด็นคำถามร่วมกัน ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะไม่ทำหน้าที่เพียงอ่านคำถาม อธิบายความหมายของคำถามแล้วบันทึกคำตอบเท่านั้น แต่จะร่วมสนทนาให้ได้เรื่องราวมากขึ้นไปตามการเล่าเรื่องของผู้ให้ข้อมูลหลัก และครอบคลุมในประเด็นการวิจัย การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มขนาดกลาง โดยอภิปรายโต้ตอบแสดงความเห็น/เล่าเรื่องประสบการณ์ ตามประเด็นที่ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) กำหนดขึ้นมาอย่างเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลหลั่งไหล (Flow) ออกมาจากการปฏิสัมพันธ์ในแนวราบระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกันเองและระหว่างกลุ่มสมาชิกกลุ่มกับผู้ดำเนินการสนทนา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยพยายามรักษาสำนวนเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งปรับแก้ให้มีความชัดเจนทางการสื่อสาร ความหมาย และลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน

ผลการวิจัย

สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

จุดแข็งหรือจุดเด่นของการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดสมุทรสงครามมีความซื่อสัตย์และความสุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ สร้างความไว้วางใจในประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้อง และกระจายข้อมูลและสื่อสารที่เป็นจริงให้แก่ประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและให้ความสำคัญในการดำเนินการในลักษณะที่เปิดเผยและโปร่งใสมีความมุ่งมั่นในการสร้างความโปร่งใสและตรวจสอบการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามกฎหมาย และพัฒนาภาครัฐขนาดเล็กให้เป็นที่น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ

จุดอ่อนหรือจุดด้อยของการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามอาจขาดความรู้ในการสร้างความพร้อมในการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ความขาดความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานกับประชาชนและภาคีเครือข่ายอาจทำให้การพัฒนาท้องถิ่นไม่สามารถเป็นต่อเนื่องและยั่งยืนได้ การศึกษาและการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความพร้อมในการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักการเมืองท้องถิ่นในด้านนี้

โอกาสของการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ การเจริญก้าวหน้าของเศรษฐกิจในจังหวัดสมุทรสงครามส่งผลให้มีงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในการพัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หากสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ไม่เจริญรุ่งเรืองหรือมีปัญหา นักการเมืองอาจถูกออกอากาศในการให้บริการที่ดีขึ้นหรือต้องพึ่งพางบภาคส่วนอื่นที่มีผลกระทบต่อการทำงานแบบธรรมาภิบาล

อุปสรรคของการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ การแบ่งแยกทางการเมืองในท้องถิ่น ปัญหานี้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นเนื่องจากการแบ่งแยกทางการเมืองของกลุ่มผู้นำที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการปะทะของกลุ่มที่มีความเห็นต่างกัน การแย่งชิงอำนาจและความเป็นธรรมในการดำเนินงานของรัฐสามัญส่วนในท้องถิ่น การขัดแย้งทางการเมืองเกี่ยวกับนโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่น บางครั้งความขัดแย้งเกิดขึ้นเนื่องจากการมีนโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีแนวทางและเป้าหมายที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรือการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมและความเป็นธรรมต่อประชาชน การขัดแย้งทางการเมืองในเชิงสังคม ความขัดแย้งทางสังคม เช่น ความไม่สงบในชุมชน การแย่งชิงทรัพยากร และความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานในท้องถิ่นมีความยุ่งยาก ปัญหาการฉ้อโกงและการฝ่าฝืนกฎหมาย การขัดแย้งทางการเมืองอาจเกิดขึ้นเมื่อผู้นำทางการเมืองละเมิดกฎหมายหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือและความเอาใจใส่ของประชาชนที่ถูกบริหารจัดการโดยผู้นำการขาดแคลนทรัพยากรทางการเงินอาจทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญได้

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามด้านหลักนิติธรรม ประกอบด้วย ผู้นำทางการเมืองควรให้โอกาสและสิทธิเท่า

เทียมให้กับประชาชนทั้งหมดในท้องถิ่น โดยไม่ควรเอื้ออาทรหรือควบคุมอำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือกลุ่มเล็กน้อยเท่านั้น การลดความไม่เสมอภาคจะส่งผลให้มีสังคมที่เป็นธรรมและเจริญก้าวหน้าได้ดีขึ้น การรักษาระเบียบ กฎหมาย และจารีตประเพณีอย่างเคร่งครัดและใช้อย่างเท่าเทียมจะสร้างสังคมที่มั่นคงและเป็นธรรมในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความสามัคคีในชุมชนและช่วยสร้างสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาว การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมความร่วมมือและความเป็นอยู่ร่วมกันในท้องถิ่นจะเสริมสร้างสังคมที่มีความเข้มแข็งและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นในทุก ๆ ด้าน

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านหลักคุณธรรม ประกอบด้วย ผู้นำทางการเมืองควรเป็นคนที่มีความซื่อตรงในการกระทำและความซื่อสัตย์ต่อประชาชนที่เขาดูแล การมีความซื่อสัตย์ในการติดต่อสื่อสารและการส่งเสริมนโยบายของท้องถิ่นที่เป็นธรรมจะสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในประชาชนและสังคมในที่สุด ผู้นำที่มีเมตตาและใส่ใจถึงความต้องการและปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นจะสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในผู้นำเมือง การใส่ใจและให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ของประชาชนจะส่งผลให้คนในท้องถิ่นมีความเชื่อมั่นและเข้าใจว่าผู้นำเมืองกำลังทำงานเพื่อประโยชน์ของทุกคนและส่วนรวมของสังคม การเป็นผู้นำที่มีความอดทนและอดกลั้นในการเผชิญหน้ากับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อความอดทนและอดกลั้นในการแก้ไขและพัฒนาตนเองเป็นเรื่องที่หลักในการสร้างสัมพันธที่ดีและความไว้วางใจในท้องถิ่น

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามด้านหลักความโปร่งใส ประกอบด้วย เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการและกระบวนการต่าง ๆ อย่างเปิดเผยและโปร่งใส เช่น การเผยแพร่งบประมาณและรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงาน สนับสนุนกระบวนการตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน ตัดสินใจที่เป็นอย่างตรงไปตรงมาและคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนและสังคม โดยมีกระบวนการตัดสินใจที่ชัดเจนและเปิดเผย เครือข่ายความโปร่งใสภายในและภายนอกองค์กรเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กร สร้างมาตรการป้องกันการทุจริตและการกระทำที่ไม่เป็นธรรมภายในองค์กร เช่น การสร้างกฎระเบียบที่เปิดเผยให้กับพนักงาน การส่งเสริมจรรยาบรรณในการทำงาน การประเมินผลและติดตามมาตรการป้องกัน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามด้านหลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การส่งเสริมความเป็นผู้นำที่ดีในท้องถิ่นเริ่มต้นด้วยการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะและความสามารถของผู้นำ เช่น การให้

ความรู้และการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการทำหน้าที่ที่เหมาะสมและมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ผู้นำทางการเมืองควรสร้างความร่วมมือและความสามัคคีระหว่างภาคีสมองกับภาคเอกชน เช่น การเข้าร่วมโครงการและกิจกรรมร่วมกัน เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามด้านหลักความรับผิดชอบ ประกอบด้วย ในฐานะที่เป็นผู้นำควรเป็นตัวอย่งที่ดีในเรื่องของความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ต่อประชาชนและเขตท้องถิ่นที่บริหารจัดการ โดยการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและค่านิยมที่ดี นอกจากนี้ยังสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในประชาชนในการบริหารจัดการของผู้นำด้วย ผู้นำควรให้ความสำคัญในการรับผิดชอบต่อการดำเนินงานและผลงานที่เกิดขึ้นภายในเขตท้องถิ่น นอกจากนี้ยังต้องมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์และไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสังคม ควรปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและความซื่อสัตย์ในการดำเนินงานและการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังต้องมีความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงาน ผู้นำควรเป็นตัวอย่งในการสืบทอดค่านิยมที่ดีและการให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนและเขตท้องถิ่น การสืบทอดความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อทีมงานและประชาชนช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจในกลุ่มผู้นำ

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามด้านหลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเป็นหลักความประหยัดที่สำคัญ นักบริหารท้องถิ่นควรคิดให้ดีว่าจะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์สูงสุด โดยไม่สิ้นเปลืองทรัพยากรหรือใช้เกินกว่าที่จำเป็น อาจเป็นการใช้พลังงานให้เป็นประโยชน์ การจัดการน้ำเสีย หรือการใช้วัสดุที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ในการสร้างโครงสร้างหรือก่อสร้าง การเน้นความประหยัดและประโยชน์สูงสุดต้องคำนึงถึงการออกแบบและดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และไม่รีบร้อน

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม (ฉันทะ มีใจรัก) ได้แก่ ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดสมุทรสงครามอาจส่งเสริมการศึกษาและการสอนเนื้อหาธรรมะให้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมพุทธที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานของพวกเขา เป็นต้นแบบในการปฏิบัติตามหลักธรรมพุทธและแบ่งปันประสบการณ์การปฏิบัติธรรมเพื่อให้เป็นแรงบันดาลใจแก่คนอื่น ๆ ในท้องถิ่น ใช้หลักธรรมพุทธในการบริหารจัดการท้องถิ่นให้เป็นธรรมและเป็นศักยภาพ โดยการ

ดำเนินงานตามหลักความโปร่งใสและการเสริมสร้างความเท่าเทียมกัน เชื่อมโยงระหว่างความเชื่อศาสนาและการทำงานทางการเมืองได้เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการสร้างสังคมที่มีความเจริญรุ่งเรือง สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการธรรมาภิบาล เช่น สร้างพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมสำหรับการฝึกปฏิบัติธรรม หรือสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางธรรม

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม (วิริยะ ปากเพียรทำ) ได้แก่ มีการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความเป็นระบบและมีการวางแผนอย่างรอบคอบ เช่น การสร้างโครงการและกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการเติบโตของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและมีการวัดผลและประเมินในการดำเนินงานอย่างสังเกตอย่างนัก มีความเพียรพยายามแสดงถึงความมุ่งมั่นและความตั้งใจที่แข็งแกร่งในการพัฒนาท้องถิ่นให้เติบโตและเจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ยังแสดงถึงความพยายามในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการการพยายามสูงสุด เสียสละและอุทิศตนในการรับใช้ประชาชนแสดงถึงความจริงใจในการบริหารท้องถิ่น ความพร้อมที่จะทำงานอย่างหนักและให้ความสำคัญกับผู้คนและสังคม เช่น การพยายามแก้ไขปัญหาของประชาชนและเข้าใจความต้องการของพวกเขา เน้นการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความมุ่งมั่นในการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการแสดงความโปร่งใสในกระบวนการ นอกจากนี้ยังควรมีการตรวจสอบและการประเมินผลเพื่อตระหนักถึงผลส่วนรวมของการพัฒนาและเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม (จิตตะ ดิตตามตรวจสอบ) ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นในสมุทรสงครามควรมีระบบในการตรวจสอบที่เป็นระบบที่เปิดเผยและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจสามารถติดตามและเข้าใจขั้นตอนในกระบวนการตรวจสอบได้ง่าย ๆ เช่น การตรวจสอบโครงการพัฒนาท้องถิ่นหรืองบประมาณท้องถิ่น ระบบในการตรวจสอบควรสามารถตรวจสอบและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลนี้มาวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่นได้ ในการตรวจสอบการพัฒนาท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นควรมีกฎที่ชัดเจนและเป็นระบบในการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ เช่น การกำหนดคำถามหรือตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อประเมินผลสำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่กำลังดำเนินการ กลไกในการตรวจสอบควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้สนใจเข้าร่วมในกระบวนการตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักการเมืองท้องถิ่นควรใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการรวบรวมข้อมูลและประเมินผล อาจมีการใช้เครื่องมือทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลหรือเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลและแสดงผลการตรวจสอบ เมื่อ

การตรวจสอบเสร็จสิ้น นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการรายงานผลที่ชัดเจนและเป็นระบบ เพื่อนำเสนอข้อมูลและผลการตรวจสอบให้กับประชาชนและเกี่ยวข้อง การรายงานผลนี้ควรมีข้อมูลที่สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นต่าง ๆ รวมถึงข้อดีและข้อเสียของโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถทำความเข้าใจและตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นได้ดีขึ้น การดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่นที่มีระบบในการตรวจสอบที่เป็นระบบกลไกในการตรวจสอบที่ชัดเจน และเครื่องมือในการตรวจสอบที่เหมาะสม พร้อมกับการรายงานผลการตรวจสอบที่ให้ข้อมูลอย่างถูกต้อง

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม (วิมังสา รอบคอบแก้ไข) ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลแพรงหนามแดงมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปีงบประมาณ โดยจัดทำเป็นประกาศขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการดำเนินการและรายงานในหลายด้าน เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้น หลังจากรายงานให้สภาทราบแล้ว ได้นำข้อเสนอแนะของสภามาปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามนโยบายที่ได้ตั้งไว้ การรวบรวมข้อมูลนี้ควรเป็นข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุมหลายด้าน เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงาน ในขั้นตอนนี้อาจใช้เครื่องมือวิเคราะห์และการประเมินเพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและใช้ประโยชน์ได้ จัดทำรายงานผลในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและเป็นระเบียบ ควรระบุข้อมูลที่สำคัญ ข้อเสนอแนะ และแนะนำสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น ผู้นำท้องถิ่นมีการวินิจฉัยสาเหตุและระบุปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในงานอย่างชัดเจน โดยการสำรวจและเก็บข้อมูลอาจช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แก้ไขปัญหาและอุปสรรคอาจต้องใช้ทีมงานที่มีความรู้ความสามารถในสาขาที่เกี่ยวข้อง การรวมทีมงานที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันอาจช่วยให้เกิดแนวทางการแก้ไขที่ครอบคลุมและครอบคลุมที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม” ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า จุดแข็งหรือจุดเด่นของการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น ได้แก่ ความซื่อสัตย์และความสุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ สร้าง

ความไว้วางใจในประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้อง และกระจายข้อมูลและสื่อสารที่เป็นจริงให้แก่ประชาชน จุดอ่อนหรือจุดด้อย ได้แก่ ขาดความรู้ในการสร้างความพร้อมในการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก โอกาส ได้แก่ การเจริญก้าวหน้าของเศรษฐกิจในจังหวัดสมุทรสงครามส่งผลให้มีงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในการพัฒนาท้องถิ่น อุปสรรค ได้แก่ การแบ่งแยกทางการเมืองในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล (2563) เรื่อง การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพทั่วไปการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้ 1. จุดเด่น ผู้นำทางการเมืองมีความพยายามทำกิจกรรมทางการเมืองปฏิบัติงานเพื่อประชาชน เสียสละอาสาทำงานขับเคลื่อนนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน 2. จุดด้อย นักการเมืองใช้อำนาจอิทธิพลทางการเมืองรวมทั้งการใช้อำนาจด้านอื่นๆเพื่อเอาชนะคู่แข่งทางการเมือง 3. โอกาส ผู้นำทางการเมืองแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมมากขึ้นรวมทั้งมีการนำหลักทศพิธราชธรรมมาสร้างโอกาสทางการเมือง 4. อุปสรรค ขั้วเคลื่อนไหวนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนได้ยาก พรรคการเมืองยังอยู่ในอำนาจของกลุ่มต่างๆ อุดมการณ์ทางการเมืองไม่แน่นอน ยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายทางการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญธิษฐา อักษรศรี (2563) เรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พบว่า สภาพการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน 1. จุดแข็ง การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติไว้ มีประสิทธิภาพและเห็นผล และเป็นเอกภาพ 2. จุดอ่อน การปฏิบัติหน้าที่สมาชิกวุฒิสภามาจากหลากหลายกลุ่ม การปฏิบัติหน้าที่ในบางเรื่องทำให้ล่าช้า และการไม่เข้าประชุมและไม่ลงมติไม่เป็นไปตามกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก 3. อุปสรรค การเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่มีการเลือกตั้งจากประชาชน ขาดความเชื่อมั่นจากประชาชน ขาดความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติหน้าที่ 4. โอกาส การปฏิบัติหน้าที่ ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทำหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาของประเทศ

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านหลักนิติธรรม ประกอบด้วย ผู้นำทางการเมืองควรให้โอกาสและสิทธิเท่าเทียมให้กับประชาชนทั้งหมดในท้องถิ่น ด้านหลักคุณธรรม ประกอบด้วย เป็นคนที่มีความซื่อตรงในการกระทำและความซื่อสัตย์ต่อประชาชน ด้านหลักความโปร่งใส ประกอบด้วย เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการและกระบวนการต่าง ๆ อย่าง

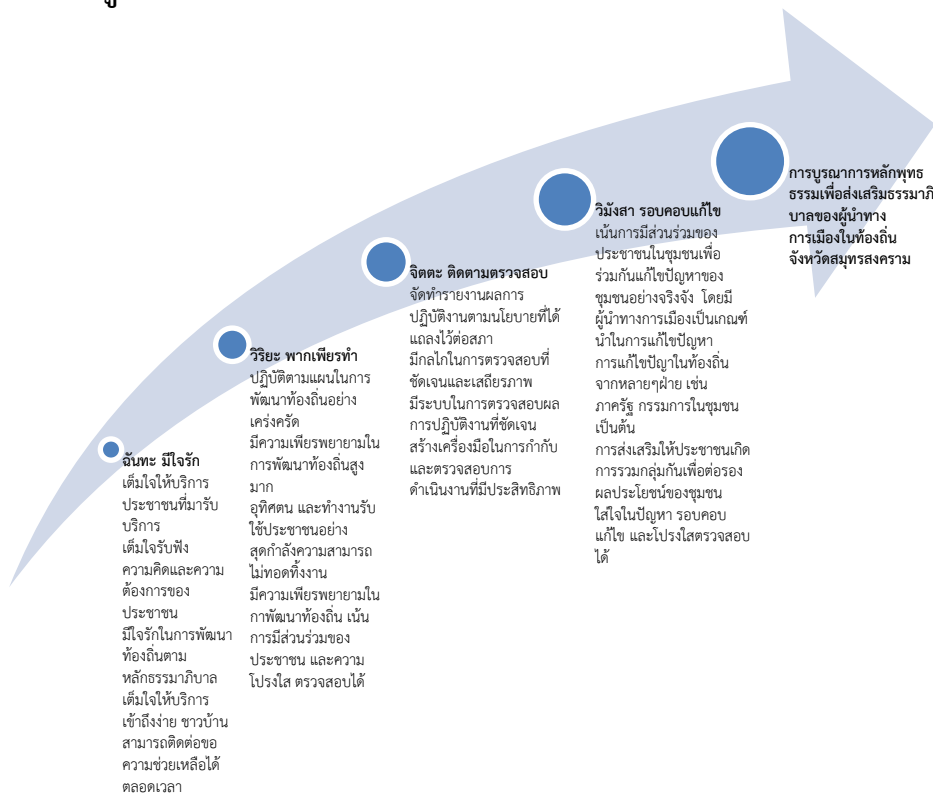
เปิดเผยและโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การพัฒนาและเสริมสร้างทักษะและความสามารถของผู้นำ ด้านหลักความรับผิดชอบ ประกอบด้วย สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในประชาชนในการบริหารจัดการของผู้นำ ด้านหลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตาภา เร่งมีศรีสุข (2557) เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาล ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง วิจัยพบว่า การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลางมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ คือ “จริยธรรมาภิบาลงานปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนางานคุณภาพ สร้างสังคมคุณธรรม” พันธกิจ คือ การเสริมหนุนกิจการขององค์กรทุกมิติงานให้มีจริยธรรมาภิบาลสูงขึ้น สร้างเสริมความรู้และทัศนคติที่ดีของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ รับผิดชอบในการกำกับดูแลพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรให้มีธรรมาภิบาล และมุ่งเน้นการสร้างค่านิยมและจิตสำนึกธรรมาภิบาล (Good Governance Mind) ให้เกิดกับบุคลากรทุกคนในองค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บริการต่อประชาชนโดยองค์กรที่มีคุณภาพ คุณธรรม โดยมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ คือ เพื่อให้ระบบการบริหารงานที่มีความเป็นธรรมาภิบาล ด้วยหลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม เพื่อให้ระบบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นธรรมาภิบาลด้วยหลักการความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม และเพื่อให้ระบบงานสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นธรรมาภิบาลด้วยหลักการความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม กระบวนการดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ควรมีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ให้เกิดเป็นองค์กรที่มีความเป็นจริยธรรมาภิบาล ประกอบด้วย กลยุทธ์การสร้างความโปร่งใสงานบริหาร กลยุทธ์การสร้างความโปร่งใสการบริการประชาชน กลยุทธ์การสร้างความโปร่งใสในงานสนับสนุน กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมในงานบริหาร กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมในการบริการประชาชน กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมในงานสนับสนุน กลยุทธ์การสร้างความรับผิดชอบต่อในงานบริหาร กลยุทธ์การสร้างความรับผิดชอบต่อในการบริการประชาชน และกลยุทธ์การสร้างความรับผิดชอบต่อในงานสนับสนุน สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ คลังเย็น (2557) เรื่อง การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า รูปแบบการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ารูปแบบการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องมีปัจจัยในการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ด้วยตัวแบบ SIRIRAT Model ได้แก่ การให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่นั้นๆ ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต การบริการสาธารณะถือเป็น

บทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของท้องถิ่น เมื่อประชาชนมีความเดือดร้อน จะต้องดำเนินการแก้ปัญหาให้อย่างทันที่ การทำงานให้มีลักษณะเชิงบูรณาการ เกิดการแสวงหาความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายกับฝ่ายต่างๆ รวมทั้งเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ความรับผิดชอบร่วมกับระบบการบริหาร ความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กัน เพราะองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นจะต้องดำเนินงานโดยรับผิดชอบต่อหลักกฎหมาย และต่อประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ มีใจรักในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง (ฉันทะ มีใจรัก) เสียสละและอุทิศตนในการรับใช้ประชาชนแสดงถึงความจริงใจในการบริหารท้องถิ่น (วิริยะ พากเพียรทำ) การตรวจสอบที่เป็นระบบที่เปิดเผยและโปร่งใส (จิตตะ ติดตามตรวจสอบ) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปีงบประมาณ (วิมังสา รอบคอบแก้ไข) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี บุญเรือง (2564) เรื่อง การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป ที่มุ่งให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีทัศนคติที่ดีทางการเมืองและการมีพฤติกรรมทางการเมืองโดยการใช้หลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการในการส่งเสริมการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง ทำให้เกิดมีความรักความชอบทางการเมือง มีความเพียรพยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีจิตใจฝักใฝ่และมุ่งมั่นทางการเมือง และมีสติปัญญาควบคุมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐมน หมวกฉิม (2564) เรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย สรุปได้ดังนี้ 1. ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องได้รับข้อมูลที่เป็นจริง มีความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่ดี เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีต่อการสนับสนุนในระบอบประชาธิปไตย 2. ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) เยาวชนต้องมีความเพียร มีเหตุผล มีความสนใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพลเมือง 3. ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมายและกติกาสังคม ควรมิวิสัยทัศนเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ควรได้รับการปลูกฝังที่ดีสร้างสรรค์มีจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นพลเมืองที่ดี 4. ด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนควรสนใจการเมือง เช่น ก่อนไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาว่า

พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในประเทศชาติ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ฉันทะ มีใจรัก เต็มใจให้บริการประชาชนที่มารับบริการ เต็มใจรับฟังความคิดและความต้องการของประชาชน มีใจรักในการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลเต็มใจให้บริการ เข้าถึงง่าย ชาวบ้านสามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ตลอดเวลา วิริยะ พากเพียรทำ ปฏิบัติตามแผนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเคร่งครัด มีความเพียรพยายามในการพัฒนาท้องถิ่นสูงมาก อุทิศตน และทำงานรับใช้

ประชาชนอย่างสุดกำลังความสามารถ ไม่ทอดทิ้งงาน มีความเพียรพยายามในกาพัฒนาท้องถิ่น เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และความโปร่งใส ตรวจสอบได้

จิตตะ ติดตามตรวจสอบ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภา มีกลไกในการตรวจสอบที่ชัดเจนและเสถียรภาพ มีระบบในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สร้างเครื่องมือในการกำกับและตรวจสอบการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

วิมังสา รอบคอบแก้ไข เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างจริงจัง โดยมีผู้นำทางการเมืองเป็นแกนนำในการแก้ไขปัญหา การแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น จากหลาย ๆ ฝ่าย เช่น ภาครัฐ กรรมการในชุมชน เป็นต้น การส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อต่อรองผลประโยชน์ของชุมชนใส่ใจในปัญหา รอบคอบแก้ไข และโปร่งใสตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาครัฐควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมและสัมมนาเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ให้แก่ นักการเมืองท้องถิ่น เช่น การเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการท้องถิ่น การวางแผนและการดำเนินงานโครงการ เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้นำทางการเมืองควรส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาทางอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่น โดยให้โอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสในการหางานทำ และสร้างรายได้ นอกจากนี้ยังควรสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสอนอาชีพและการพัฒนาทางอาชีพในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

เอกสารอ้างอิง

จิตตาภา เร่งมีศรีสุข. (2557). *ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการวิทยธรรมมาภิบาล ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ณัฐมน หมวกฉิม. (2564). การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล. (2563). การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา (ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ คลังเย็น. (2557). การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุมาลี บุญเรือง. (2564). การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป (ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อัญชิษฐา อักษรศรี. (2563). ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.